

A továbbgondolt *Tragédia*

Handó Péter: *Szín-tézisek. Tragédia-
monológok Madách Imre szellemében*

SZIGETI JENŐ

A falansztertől az eszkimó szín felé ballagó világunkban, amikor közbeszéd tárgya lett a környezetrombolás, a népiirtás, a mesterségesen előállított emberirtó betegségek témája, egyre félénkebben kérdezzük: vajon merre tart „szép, új világunk”. Talán mégis igaza van Madách pesszimizmusának? Vajon átéljük-e azokat a morális dilemmákat, amelyekről a sztregovai remete álmodott? Egy kísérleti írást helyezett asztalunkra Handó Péter, amelyben ott kezdődnek a nagy monológok, ahol a madáchi részek befejeződnek. Bennük az egzisztenciaváltás dilemmái fogalmazódnak meg. Ezért ez a rövid könyvecske ugyan drámai játék, de életre-halálra, mert létünk nagy kérdéseit feszegeti.

Valahol ott kezdődik minden, mint a tragédiában: milyen is az Isten? Lehet, hogy Lucifernek van igaza? Madách és Handó istene jóságos kényúr, a Biblia Istene pedig az áldozatos szereteté. Isten dicsósége szeretet nélkül mindent beborító veszélyes folyondár, de a szeretettel találkozáskor célba érkezés, egység a végtelennel. Ezt kérdőjelezi meg Lucifer, a tagadás szellemének Istennel dacoló bajnoka. Ettől függ, hogy hogyan oldjuk fel az édenkerti bűneset megmagyarázhatatlannak tűnő történetét. A hit megingása, válsága a gondviselés elvesztésével kezdődik. Mert nem az az igazi kérdés, hogy van-e Ő, a Teremtő, hanem az, hogy én hol vagyok, amikor Ő keres engem. Vajon fel tudja-e oldani ezt az egzisztenciális kérdést Lucifer, aki az önerő mámorával kábítja Ádámot. Az emberrel akarja

felépíttetni az évig érő létrát. Vajon sikerül-e?

Mi, mai Ádámok a végtelen lehetőségek világában vakok és bénák lettünk. Jövőbe néző szemünk elhomályosult, terveinket megkérdőjelezi a hektikusan változó mindennapok. Már tetteinkben sem hiszünk és ez a teremtés igazi tagadása. A világ formálása globalizált világunk zűrzavarában ellehetetlenült és csak illúzióink maradtak a szépről meg a jóról. A férfi munkájának, az asszony szeretetvágyának reménykedve és kétségbeesve elmondott monológjai ezek a meditációk, amelyek csak önkritikusan olvasva hasznos olvasmányok. Felfedezni a világot és csalódnai benne, s önmagunkban, ez az utunk, ez a luciferi út. De ez mindennapjaink dilemmáinak kulcsa. Megéljük a rabszolgaság és a szabadság zsákutcáit, az önzés megvalósított álmainak csődjét. Még a lovag-erény is elvárzik a templomok és dogmák jól őrzött labirintusában. Az individuum szabadsága nem ad boldogságot a köznek, hisz az ember menthetetlenül közösségbe tartozó lény. De a mindenkit egyformává préselő kollektív akarat is embert nyomorít, ahol még Michelangelónak is széklábat kell faragnia, örömtelenül. A kollektív közös boldogság jelszavával indított forradalom is az önzés és az erőszak rémuralmává válik.

Handó Péter monológjaiban mai életünk zsákutcáit éljük meg, mai világunk valóságát. Mert a tizenkilencedik században megálmodott madáchi tragédia sem a Biblia parafrázisa volt, hanem a gondolkodó, érző ember küzdelme a léttel, és ezt a küzdelmet soha nem lehet abbahagyni. A konfliktusok feloldása nincs a hatalmunkban.

Akkor hát merre? Handó Péter nem térképet, vagy valami pontos útleírást, irányjelző táblát állít elénk. Csak elgondolkozni tanít, szembenézni önmagunkkal, ami mai életünk jelszavakkal, ígéretekkel és kisebb-nagyobb hazugságokkal terhelt világában létfeltételünk. Még azt hiszed, hogy te, mint a demosz egy tagja, szabadon döntesz, de döntésedet az irányított információk labirintusa manipulálja. Handó Péter azért fogott tollat, mert mint írástudó ember tudja azt, hogy ha már sokszor az orrunknál fogva vezet a világ, akkor legalább gondolkozzunk egy kicsit az eszünkkel, meg a szívünkkel úgy, mint szabad döntésre teremtett erkölcsi lények. És ez nem kevés, talán a legtöbb, amit tenni tudunk. Ezért hát jó olvasást kívánok azoknak, akik nemcsak a szemünkkel néznek, hanem a szívükkel is látnak.

(Káva Téka [Napút füzetek 83.], Napkút, Bp., 2014)

